

§ 75

Varhaiskasvatuslautakunnan lausunto tarkastuslautakunnalle vuoden 2014 arviointikertomuksesta

HEL 2015-003750 T 00 03 00

Lausunto

Varhaiskasvatuslautakunta antoi tarkastuslautakunnalle seuraavan lausunnon vuoden 2014 arviointikertomuksen kohdista 1.5, 1.6, 2.2 ja 4.3.2, 4.3.3, 4.5.2 ja 4.6.1:

Arviointikertomuksen kohta 1.5 Tarkastuslautakunnan esittämien suositusten vaikutusten arviointi

Tarkastuslautakunta on arvioinut vuoden 2014 arviointikertomuksessa, mitä vaikutuksia vuoden 2012 arviointikertomuksessa esitetyillä suosituksilla on ollut. Tarkastuslautakunta on todennut, että kaupunginhallituksen ja lauta- sekä johtokuntien tulee varmistua siitä, että hallintokunnat ryhtyvät toimenpiteisiin arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten johdosta.

Arvioinnin perusteella varhaiskasvatusvirastossa on ryhdytty suositusten mukaisiin toimenpiteisiin.

Kaupungin talouden arviointi

Tarkastuslautakunta totesi vuoden 2012 arviointikertomuksen kohdassa 3, että hallintokuntien tulee jatkaa tuottavuuden parantamista käynnistämällä palvelujen uudelleen arviointi siten, että kaupungin tulorahoitus riittää pitkällä tähtäimellä niiden rahoittamiseen. Palvelujen uudelleenarviointia on tehtävä arvioimalla palvelutuotannon volyyymia, sisältöä, rakennetta ja tuottamistapoja.

Varhaiskasvatuslautakunta toteaa, että päivähoidossa käynnistyi vuonna 2012 palvelustrateginen muutos ostopalveluista yksityisen hoidon tuelle. Palvelurakennemuutoksella on pyritty vähentämään päivähoiton kustannuksia. Yksityisiä palveluntuottajia tuetaan yksityiseen päivähoitoon suunnatulla yksityisen päivähoiton tuen Helsinki-lisällä sekä toiminnan käynnistämistuella. Tuen käyttöönotolla on pystytty turvaamaan yksityisen päiväkotitoiminnan kasvu ja monimuotoisuus Helsingissä. Yksityisen päivähoiton tarjonta on lisääntynyt vuosittain. Yksityisen hoidon tuella olevien lasten määrä on kasvanut 352 lapsella eli 13,9 % vuodesta 2012 vuoteen 2014.

Varhaiskasvatuspalveluja on monipuolistettu lisäämällä kunnallista kerhotoimintaa ja palvelusetelin avulla yksityistä kerhotoimintaa.

Kerhotoiminnan lisäämistä on tuettu kerhojen maksuttomuudella vuodesta 2012 lukien. Uusia kerhotoimintamuotoja on otettu käyttöön vuosittain mm. pihakerhoja ja metsäkerhoja. Vuoden 2015 syksyllä aloittaa kaksi kerhoa Korkeasaassa. Kerhotoiminnan järjestämisessä tehdään yhteistyötä myös liikuntaviraston ja muiden toimijoiden kanssa. Tavoitteena on lisätä asiakkaiden valinnanmahdollisuuksia, vähentää päiväkotihoidon tarvetta sekä parantaa talouden hallintaa. Alle kouluikäisten kerholasten määrä on kasvanut 481 lapsella eli 64,6 % vuodesta 2012 vuoteen 2014. Lisäksi virastossa pyritään vuosina 2015–2016 lisäämään osapäivähoitoa.

Tuottavuus- ja työhyvinvointiohjelman säästötavoitteet

Tarkastuslautakunta totesi vuoden 2012 arviointikertomuksen kohdassa 4.1.1, että lautakuntien tulee sitoutua talousarvioraamiin siten, että ne osoittavat tarvittavat menosäästöt raamin sisältä, mikäli päättävät menojen lisäyksistä. Lisäksi tuottavuustavoitteet tulee asettaa usealle vuodelle siten, että hallintokunnilla on realistiset mahdollisuudet saavuttaa ne ja niiden toteuttaminen on riittävän haasteellista.

Varhaiskasvatuslautakunta toteaa, että viraston menolisäykset perustuvat vuosittaisiin lapsimäärien kasvuun. Vuonna 2013 talousarvion ylitykset johtuivat lasten päivähoidon kasvaneista asiakasmääristä, jotka kohdistuivat erityisesti avustuksiin. Lisäksi ylitystä aiheutui uuden viraston toimintaan kohdistuvista yllättävistä menoista, joihin varhaiskasvatusviraston vuoden 2013 talousarviossa ei ollut osattu varautua, vuokratukustannuksista sekä vuosien 2013 ja 2012 laskutukseen liittyvistä luottotappioista. Vuonna 2014 viraston menot alittivat talousarvion 0,5 milj. eurolla.

Varhaiskasvatusvirastossa on asetettu monivuotisia tuottavuustavoitteita edellä mainittujen palvelustrategisten tavoitteiden lisäksi, ja niissä on päästy hyviin tuloksiin. Säästöt muodostuvat useamman vuoden kuluessa.

Virastossa on pyritty suunnittelemaan ja ohjaamaan henkilöstön ja lasten poissaolot samoihin ajankohtiin hyvällä työaika-, kesä- ja vuosilomasuunnittelulla. Vuoden 2014 kesäajan käyttöasteissa on tapahtunut parannusta verrattuna vuoteen 2012.

Vuosina 2013–2014 on tehty varhaiskasvatusvirastossa menestyksekkäästi työtä ruokahävikin pienentämiseksi. Tavoitteeksi vuonna 2013 asetettiin vuositasona noin 0,5 milj. euron kokonaissäästö. Asetettu säästötavoite toteutui vuoden 2014 loppuun mennessä kahdessa vuodessa.

Varhaiskasvatusvirastossa tarkistettiin kaikkien päiväkotitilojen tilapaikat vuoden 2014 aikana. Tarkastelun tuloksena tilapaikkoja tehostettiin noin 350 paikkaa. Laskennallisen säästön tarkastelusta arvioidaan olevan noin 0,6 milj. euroa sisäisissä vuokrissa, mikä realisoituu vuosien 2015–2018 aikana. Tilankäytön tehostamista virastossa tehdään jatkuvasti mm. kehittämällä omaa palveluverkkoa.

Varhaiskasvatusvirastoon on perustettu kierrätystori, joka on saanut hyvän vastaanoton virastossa. Uusien kalusteiden sijasta kalustamisessa hyödynnetään entistä enemmän kierrätystä.

Vuosina 2012–2014 kustannusten kehitys kohdeväestöä (menot €/1–6-vuotiaat) kohden on ollut kustannustasoa (peruspalveluindeksi) alemmaa lasten päivähoidossa. Myös päivähoidon tuottavuusmatriisilla mitattuna tuottavuus on noussut 20 % vuodesta 2012 vuoteen 2014. Tuottavuusmatriisi pitää sisällään perinteiseen tuottavuuteen vaikuttavien asioiden lisäksi mm. asiakastytyvyyttä, jolla vuonna 2014 on ollut suuri merkitys tuloksiin.

Palvelutyytyväisyyden kehitys

Tarkastuslautakunta totesi vuoden 2012 arviointikertomuksen kohdassa 4.1.3, että virastojen ja laitosten tulee keskittyä keskeisimpien palvelujensa asiakastytyväisyyden säännölliseen mittaamiseen ja palvelukohtaisia asiakastytyväisyystietoja tulee hyödyntää kaupunkitason strategian seurannassa ja johtamisessa.

Varhaiskasvatuslautakunta toteaa, että varhaiskasvatusvirasto on toteuttanut vuosittain palveluidensa asiakastytyväisyyskyselyjä. Niiden tuloksia on hyödynnetty viraston palveluiden kehittämässä, toiminnan johtamisessa, talouden vuosisuunnittelussa ja tulospalkkausjärjestelmän tavoitteissa.

Vuoden 2013 aikana toteutettiin päivähoidossa aloittaneiden kysely sekä kaikille asiakasperheille toteutettu kysely. Lisäksi toteutettiin leikkipuistotoimintaa koskeva kysely, jonka tulosten pohjalta on toiminnan järjestämiseen tehty muutoksia ja erityisesti ulkotoimintaa sekä leikkitoiminnan kerhoja on lisätty.

Vuonna 2014 päivähoidon asiakastytyväisyyskysely toteutettiin yhteisesti pääkaupunkiseudun muiden kuntien kanssa. Tulokset olivat erittäin hyvät. Yleisarvosana päivähoidosta oli 4,47. Vuonna 2014 talousarvion sitovana tavoitteena oli nostaa asiakastytyväisyyttä niillä osa-alueilla, joilla asiakastytyväisyyskyselyn tulokset olivat vuosina 2011–2013 heikommat tai laskevat. Tavoite toteutui. Toinen keskeinen asiakastytyväisyyskysely oli päivähoidossa ja kerhossa aloittaneiden

lasten kysely. Kyselyyn voi vastata ympäri vuoden. Lisäksi toteutettiin leikkipuistotoiminnan asiakaskysely.

Kaupungin yhteinen asiakaspalautejärjestelmä on ollut varhaiskasvatustalautakunnassa käytössä maaliskuusta 2013 lähtien. Palautteista saatua tietoa käytetään talautakunnassa toiminnan prosessien ja viestinnän kehittämiseen.

Vanhempien tukeminen lasten ja nuorten hyvinvoinnissa

Tarkastustalautakunta totesi vuoden 2012 arviointikertomuksessaan kohdassa 4.3.1 lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmasta (Lasu), että se oli osa Helsingin strategia-ohjelmaa vuosille 2009–2012. Sen yhtenä tavoitteena on lisätä helsinkiläisten lasten ja nuorten hyvinvointia sekä vahvistaa vanhemmuutta.

Varhaiskasvatustalautakunta toteaa, että varhaiskasvatustalautakunta osallistuu omalta osaltaan Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan sisältyvien tavoitteiden toteuttamiseen. Kunnallisessa päivähoitossa olevista 4-vuotiaista lapsista on tehty vuodesta 2012 lukien varhaiskasvatuksen arvio lapsen hyvinvoinnista, kasvusta ja kehityksestä neuvolan laajennettuun 4-vuotistarkastukseen liittyen. Vuoden 2015 aikana 4-vuotiaiden lasten varhaiskasvatustalautakuntaan liitetään vanhempien toteuttama lapsen haastattelu.

Yhteistyössä sosiaali- ja terveystalautakunnan kanssa pilotoidaan vuoden 2015 aikana Neuvola päiväkodissa -mallia, jossa lasten 3-vuotisterveys- ja hyvinvointitarkastukset sekä hammastarkastukset toteutetaan päiväkodissa, lapsille tutussa ympäristössä.

Varhaiskasvatustalautakunta on mukana Ota koppi! -ohjelman yhteistyöhankkeessa, joka on eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten kielen kehityksen ja osallisuuden vahvistamiseksi laadittu internetsivu henkilökunnan työntueksi.

Vuoden 2013 aikana varhaiskasvatustalautakunnassa aloitettiin asukasfoorumien järjestäminen eri puolilla Helsinkiä. Asukasfoorumeilla esiteltiin varhaiskasvatustalautakunnan toimintaa, alueellisia varhaiskasvatustalautakunnan palveluja, alueiden tulevaisuuden näkymiä sekä yksityisen päivähoiton tarjontaa. Lisäksi annettiin asukkaille mahdollisuus keskusteluun ao. aiheista. Asukasfoorumien järjestämistä on jatkettu vuosittain.

Leikkipuistot antavat oman panoksensa perheiden valmennukseen toteuttamalla vauvaperhetoimintaa ja tekemällä yhteistyötä neuvolan

kanssa. Vuonna 2015 on avattu www.perheentuki.fi -sivusto, jossa varhaiskasvatusvirasto on mukana vauvaperhetoiminnan osalta.

Maahanmuuttajien työllistymistä edistävät toimenpiteet

Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen 2012 kohtaan 4.3.2 varhaiskasvatuslautakunta toteaa, että vuonna 2011 leikkipuistoissa ja perhetaloissa aloitettiin maahanmuuttajien kieli- ja kotoutumiskoulutukset, joiden ideana on, että vanhemman opiskellessa lapsille järjestetään hoitoa ja ryhmätoimintaa. Tällä hetkellä toimivat seitsemän ryhmää vastaavat kysyntää. Etusijalla valinnoissa ovat 1–3-vuotiaiden lasten vanhemmat, jotka ovat kotihoidon tuen piirissä. Kouluttajina toimivat työväenopiston, aikuislukion ja ruotsinkielisen työväenopiston opettajat. Koulutukset jatkuvat edelleen vuosina 2015–2016.

Virastossa maahanmuuttajataustaiset työntekijät nähdään voimavarana ja tukena erityisesti muunkielisten lasten varhaiskasvatuksessa. Maahanmuuttajataustaisten työllistymistä edistetään virastossa mm. palkkatuella työllistämällä, järjestämällä harjoittelupaikkoja oppilaitosten, mm. maahanmuuttajien valmennuskoulutuksessa, sekä suomen kielen opetuksessa että tutkintoon johtavissa koulutuksissa oleville harjoittelupaikkoja. Virastossa suunnataan oppisopimuskoulutuspaikkoja maahanmuuttajataustaisille. Kaikissa viraston oppisopimuskoulutusryhmissä on mukana maahanmuuttajataustaisia opiskelijoita. Virasto tukee kouluttautumisen ja harjoittelun kautta alan valintaa.

Koululaisten iltapäivätoiminta

Tarkastuslautakunta totesi vuoden 2012 arviointikertomuksen kohdassa 4.7.2, että kaupungin tulee jatkossakin pyrkiä järjestämään iltapäivätoimintapaikkoja tarpeen mukaan sekä toteuttaa sähköinen hakumenettely. Iltapäivätoiminnalle tulee suunnitella asianmukaiset toimitilat siten, että lapsilla on mahdollisuus myös rauhoittumiseen ja lepoon. Vanhempien ja lasten mielipiteitä tulee selvittää ja ottaa ne huomioon lasten iltapäivätoimintaa suunniteltaessa.

Varhaiskasvatuslautakunta toteaa, että koulujen toiminta-aikoina koululaiset saavat leikkipuistoissa maksullisen välipalan, johon on ilmoittautuminen. Kesällä auki olevissa puistoissa alle 16-vuotiaille lapsille tarjotaan maksuton lämmin ateria. Leikkipuistojen kesätoiminta ja -ruokailu järjestetään koko koulujen loma-ajan. Varhaiskasvatusvirasto tekee kumppanuusyhteistyötä lasten ja koululaisten harrastetoimintaa järjestävien järjestöjen kanssa samoin kun lapsiperheiden parissa toimivien järjestöjen kanssa. Koululaisten

iltapäivä- ja loma-ajantoininnan yhteistyö sisältää mm. liikunta-, urheilu-, ympäristö- ja luontotoimintaa.

Vuoden 2015 aikana leikkipuistoissa suunnitellaan ja toteutetaan koululaisten kanssa osallistumisen foorumit. Foorumeista nousseet toimintaideat otetaan huomioon leikkipuistotoiminnan kehittämisessä.

Arviointikertomuksen kohta 1.6 Tilivelvollisten velvollisuus ryhtyä toimenpiteisiin tilintarkastuksen suositusten johdosta

Tarkastuslautakunta toteaa kertomuksessaan mm. että johtavien viranhaltijoiden (tilivelvollisten) tulee valvoa, että virastojen ja liikelaitosten hankinnoissa ja päätöksenteossa noudatetaan hankintalain ja hallintolain edellyttämiä muotosäännöksiä tilintarkastajan suositusten mukaisesti.

Varhaiskasvatustalokunta toteaa, että viraston hankinnoissa käytetään lähtökohtaisesti hankintakeskuksen kilpailuttamia kaupungin sopimustoimittajia. Varhaiskasvatustalokunnan omiin kilpailutuksiin ja hankintoihin liittyvissä päätöksissä on kiinnitetty huomiota hallintolain vaatimukseen päätöksen sisällöstä ja perusteluista sekä hankintalain muotosäännöksiin mm. tarjoajien vertailuun ja perusteluihin liittyen. Varhaiskasvatustalokunnan hankintapäätöksistä ei ole valitettu koko viraston olemassaolon aikana, eli vuosina 2013–2014, markkinaoikeuteen.

Kaupungin yhteiset hankintaohjeistukset ja asiakirjamallit ovat selkeyttäneet viraston kilpailutusprosesseja.

Varhaiskasvatustalokunnan päätöksenteossa noudatetaan kaupunginkanslian ohjeistuksia muutoksenhakuohjeen tai -kiellon valintaan liittyen. Muutoksenhakuohjeistus on myös vuonna 2014 lähetetty muistutuksena kaikille viraston Ahjo-käyttäjille.

Arviointikertomuksen kohta 2.2 Tavoitteiden toteutuminen strategian osa-alueittain

Tarkastuslautakunta toteaa kertomuksessaan, että virastojen ja liikelaitosten tulee talousarvioehdotusta laatiessaan ottaa huomioon kaupungin strategiaohjelman linjaukset ja toimenpiteet siten, että sitovat toiminnalliset tavoitteet ohjaavat toimintaa strategiaohjelman osoittamaan suuntaan. Lauta- ja johtokuntien tulee talousarvioehdotuksen hyväksyessään varmistaa, että näin on toimittu. Lisäksi hallintokuntien tulee hyödyntää sitovien toiminnallisten tavoitteiden asettamisessa strategiaohjelman ja sitä toteuttavien toimenpideohjelmien toimenpiteitä.

Varhaiskasvatustalokunta toteaa, että Helsingin strategiaohjelmasta vuosille 2013–2016 on varhaiskasvatustalokuntalle johdettu vuosille 2014–2016 viisi painopistettä. Varhaiskasvatustalokunnan strategiset linjaukset liittyvät kaupungin strategiaosuuksiin: Hyvinvoiva helsinkiläinen, Elinvoimainen Helsinki, Toimiva Helsinki, Tasapainoinen talous ja hyvä johtaminen sekä Demokratia ja osallisuus vahvistuvat. Viraston painopisteet ovat liittyen edellä mainittuihin strategiosuuksiin: 1) Lapsi voi hyvin, 2) Kulttuurista iloa ja vetovoimaa, 3) Vireät ja vastuulliset varhaiskasvatustalokuntapalvelut, 4) Talous tasapainottuu ja tuottavuus paranee ja 5) Lapsi ja perhe toimijoina yhteisössä. Strategia konkretisoituu varhaiskasvatustalokunnan toiminnassa vuosittain erilaisina toimenpiteinä ja määrärahaohjelmoina.

Tarkastustalokunnan erillisraportissa vuodelta 2014 koskien talousarvion sitovien toiminnallisten tavoitteiden yhteyttä strategiaohjelmaan on todettu, että strategialähtöisiä tavoitteita omaavien virastojen kärjessä erottui neljä virastoa, joiden kaikki tavoitteet tulkittiin strategialähtöisiksi: Varhaiskasvatustalokunta, kaupunkisuunnitteluvirasto, opetusvirasto ja Stara.

Arviointikertomuksen kohta 4.3.2 Asukkaiden osallistuminen palvelutuotannon kehittämiseen kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntatoimissa sekä varhaiskasvatustalokuntassa

Tarkastustalokunta toteaa, että varhaiskasvatustalokunnan tulee kytkeä asukkaiden antaman palautteen hyödyntäminen viraston tulostavoitteisiin.

Varhaiskasvatustalokunta toteaa, että päivähoitopaikan hakemisesta ja hoitopaikan saamisesta on jatkuva internetkysely varhaiskasvatustalokunnan Internet-sivuilla. Lisäksi eri palveluista toteutetaan vuosittain asiakaskysely. Joka kolmas vuosi kysely on pääkaupunkiseudun yhteinen. Vuoden 2014 kyselyyn saatiin 7 552 vastausta.

Varhaiskasvatustalokuntat alueet ovat asettaneet vuodelle 2015 palveluiden kehittämisen tavoitteensa syksyllä 2014 toteutetun asiakaskyselyn tulosten pohjalta. Tuloksista otetaan huomioon arvosanojen lisäksi avoimissa vastauksissa esille nostetut palautteet. Varhaiskasvatustalokunnan hallinnossa kootaan alueiden asettamista tavoitteista virastotason toimenpiteet toukokuun 2015 aikana.

Asiakaskyselyn päiväkohtaiset tulokset on sovituilta osin julkaistu päiväkotien internetsivuilla.

Asiakaspalautekanavan kautta varhaiskasvatustalokunta sai vuoden 2014 aikana yhteensä 900 palautepostia. Palautteista 53 % oli kysymyksiä, 38 % moitteita, 8 % ideoita, 5 % kiitoksia ja 5 % muita palautteita.

Keskimääräinen palautteiden käsittelyaika varhaiskasvatustalautakunnassa oli vähän alle kolme vuorokautta. Asiakkaiden esittämät ideat ja palautteiden pohjalta tehdyt toimenpiteet on julkaistu internet-sivuilla.

Asukasfoorumeita varhaiskasvatustalautakunnassa järjestettiin vuoden 2014 aikana yhteensä 20 tilaisuutta eri puolilla Helsinkiä. Teemoina olivat alueen päivähoitopalvelut, hankkeet ja toimintaan liittyvät teemat. Vuoden 2015 aikana esimiehet ja varhaiskasvatustalautakunnan hallinto on saanut koulutusta palvelumuotoilun menetelmiin ja niitä hyödynnetään palvelujen kehittämisessä yhdessä asiakkaiden kanssa.

Vuonna 2015 päiväkodeissa koekäytetään vuorovaikutteista sähköistä suunnitelmasovellusta. Suunnitelman avulla voidaan viestittää lasten vanhemmille päivähoiton tapahtumista ja kirjata yhdessä vanhempien kanssa lapsen hyvinvointiin ja varhaiskasvatustalautakunnan toteuttamiseen liittyviä olennaisia asioita lapsen varhaiskasvatustalautakunnan ja esiopetuksen oppimissuunnitelmiin.

Tarkastustalautakunta toteaa, että kokemukset osallistuvasta budjetoinnista ovat olleet pääosin hyviä. Liikuntaviraston ja varhaiskasvatustalautakunnan tulee selvittää osallistuvan budjetoinnin käytön mahdollisuuksia.

Varhaiskasvatustalautakunta toteaa, että varsinaista osallistuvaa budjetointia ei tähän mennessä ole kokeiltu, mutta virasto on muutoin hyödyntänyt asiakaspalautteita sekä erilaisia yhteistyöfoorumeita varhaiskasvatustalautakunnan päätöksenteon yhteydessä.

Varhaiskasvatustalautakunnassa on vuoden 2015 aikana perehdytty palvelumuotoilun menetelmiin. Vuoden 2016 aikana jatketaan perehtymistä palvelumuotoiluun ja pyritään hyödyntämään sitä toimintaan määrärahojen puitteissa. Varhaiskasvatustalautakunnan palveluja kehitetään asiakasperheiden kanssa. Tarkoituksena on vuoden 2016 aikana luoda vanhempaintilaisuuksiin sellainen osallistumisen malli, joka kannustaa asiakasperheitä vuoropuheluun ja yhteistoimintaan varhaiskasvatustalautakunnan kanssa.

Arviointikertomuksen kohta 4.3.3 Varhainen puuttuminen päiväkodeissa ja lastenneuvoloissa

Tarkastustalautakunta toteaa arviointikertomuksessaan valinneensa varhaisen puuttumisen arvioinnin kohteeksi varhaiskasvatustalautakunnan päiväkotihoidon ja lastenneuvolapalvelut, koska niissä varhainen puuttuminen on osa perustehtävää.

Tarkastustalautakunta toteaa, että menettelytavat varhaiseen puuttumiseen ovat olemassa, sekä varhaiskasvatustalautakunnan oman arvioinnin, että arviointia varten toteutetun kyselyn vastausten

mukaan. Lasta voidaan havainnoida ja vanhemmat tavataan päivittäin. Henkilökunta on hyvä havainnoimaan, mutta joskus arka viemään asioita eteenpäin.

Tarkastelussa oli varhaiskasvatusviraston vuoden 2014 talousarvion kärkihanke, kaksi vuotta käytössä ollut varhaiseen puuttumiseen liittyvä Hyve 4 -malli, josta haastatteluiden perusteella saatiin hyviä tuloksia. Yli 80 % päiväkodin johtajista oli täysin samaa mieltä tai osittain samaa mieltä siitä, että malli on auttanut lapsen tarpeiden huomioimisessa aiempaa paremmin. Hyve 4 -malli on koettu hyväksi varhaisen puuttumisen näkökulmasta.

Toisaalta mallin toimivuutta haittaavat ongelmat neuvoloiden ja päiväkotien välillä. Menetelmät varhaisen tuen tunnistamiselle ovat riittävät, joskin koettiin tarvetta varhaisen puuttumisen ohjeistukselle.

Päiväkotien henkilökunnan avovastauksissa tuli esille selkeiden toimintamallien ja koulutuksen tarve. Lisäksi kiertävien erityislastentarhanopettajien saatavuus ja yhteistyökumppaneilta saatavan palautteen hitaus, sekä tiedonkulku päiväkotien ja neuvoloiden välillä koettiin puutteena.

Varhaiskasvatuslautakunta toteaa, että varhaiskasvatusvirastossa jatketaan Hyve 4 -mallin koulutuksia henkilökunnalle, tukimateriaalia on lisätty sekä alueellisissa johtamisrakenteissa on sovittu ja mallinnettu erilaisia yhteistyökäytänteitä ja prosessin sujuvuutta yhdessä lasten neuvolan edustajien kanssa.

Tarkastuslautakunta toteaa, että sosiaali- ja terveysviraston ja varhaiskasvatusviraston on luotava aiempaa tiiviimmät yhteistyösuhteet ja varmistettava lastensuojelun ja hyvinvoinnin kannalta välttämätön tiedonkulku päiväkotien, neuvoloiden, lastensuojelun ja muiden lapsesta tai nuoresta huolehtivien tahojen välillä.

Varhaiskasvatusvirasto on tiivistänyt yhteistyökäytänteitä ja luonut yhteisiä toimintaohjeita sosiaali- ja terveysviraston lasten neuvolan, lastensuojelun ja varhaisen tuen perhetyön kanssa.

Lastensuojelutarpeen arviointipyynnö- toimintamalli, alueellisen yhteistyön toimivuus ja toimintamallista annettu tieto ovat viraston vuoden 2015 tulokortin toiminnallisen tavoitteen mittarina.

Tarkastuslautakunta toteaa, että, sosiaali- ja terveysviraston ja varhaiskasvatusviraston on parannettava Hyve 4 -malliin liittyvää tiedonkulkua päiväkotien ja neuvoloiden välillä.

Varhaiskasvatuslautakunta toteaa, että tietojärjestelmien yhteensopimattomuus aiheuttaa ongelmia tiedonkulussa ja siirrossa,

mutta Hyve 4 -mallin avulla luodut tiiviimmät yhteistyömallit ja konsultaatiokäytänteet ovat parantaneet myös tiedonkulkua.

Arviointikertomuksen kohta 4.5.2 Varhaiskasvatuksen tuloksellisuus päiväkodeissa

Tarkastuslautakunta toteaa, että varhaiskasvatusviraston tulee huolehtia siitä, että varhaiskasvatuksen laadulle kehitetään nykyistä monipuolisempia mittareita.

Varhaiskasvatuslautakunta toteaa, virastossa arvioidaan laatua erilaisten toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen kautta ja tehdään yhteistyötä mm. Helsingin yliopiston kanssa laadun ja vaikuttavuuden parantamiseksi. Laatua arvioidaan viraston eri tasoilla erilaisin tavoin. Lapsikohtaisia esiopetuksen oppimissuunnitelmia ja lapsen varhaiskasvatussuunnitelmia arvioidaan vuosittain yhdessä lasten vanhempien kanssa. Suunnitelmissa tavoitteet asetetaan toiminnalle, ei lapsikohtaisille oppimistuloksille. Monipuolisten laatua kuvaavien ja vertailtavien mittareiden luominen on varhaiskasvatuspalvelun luonteen vuoksi vaikeaa. Tulevaisuudessa laatumittareiden luomiseen saatetaan saada lainmuutoksen kautta apua.

Varhaiskasvatuslain ensimmäinen vaihe tulee voimaan 1.8.2015. Lainmuutoksen myötä varhaiskasvatuksen asiantuntijavirastona toimii Opetushallitus. Sen tehtävänä on vastata varhaiskasvatuksen kehittämisestä sekä seurata varhaiskasvatuksen järjestämistä ja laatia valtakunnalliset varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Perusteiden pohjalta kunnat laativat paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmansa. Opetushallituksen tulee hyväksyä uudet varhaiskasvatussuunnitelman perusteet niin, että paikalliset suunnitelmat voidaan ottaa käyttöön viimeistään 1.8.2017.

Laki määrittää myös, että varhaiskasvatuksen järjestäjällä on velvoite arvioida antamaansa varhaiskasvatusta sekä osallistua ulkopuoliseen toimintansa arviointiin. Varhaiskasvatuksen arviointi tulee osaksi Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen toimintaa.

Tarkastuslautakunta toteaa, että varhaiskasvatusviraston tulee yhdessä tietokeskuksen kanssa pyrkiä kehittämään lasten hyvinvointia kuvaavia mittareita esimerkiksi liittyen eriarvoisuuden vähentämistä koskevan tavoitteen seurantaan.

Varhaiskasvatusvirasto on mukana Helsingin strategiaohjelman mukaisesti laaditun Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toteuttamisessa ja hyvinvointitiedon raportoinnissa sekä kaupunkitasoisessa syksyllä 2015 käynnistyvässä hyvinvointiraportoinnin koordinaatioverkostossa. Palvelujen suunnittelussa hyödynnetään tietokeskuksen tuottamaa tietoa.

Tarkastuslautakunta toteaa, että varhaiskasvatusviraston tulee varmistua siitä, että varhaiskasvatusalueiden päälliköt puuttuvat asiakastytyväisyyskyselyissä havaittuihin laatupoikkeamiin sekä valvovat ryhmäkokojen ja pienryhmätoiminnan toteutumista ohjeistuksen mukaisella tavalla.

Varhaiskasvatusviraston johtamisen eri tasoilla huolehditaan laadullisista poikkeamista arvioiden toimintayksiköiden tarvitsemat tukitoimet laadun parantamiseksi. Varhaiskasvatusalueen päälliköt vastaavat alueidensa päivähoitoyksiköiden toiminnasta myös ryhmäkokonormien ja pienryhmätoiminnan toteutumisen osalta.

Tarkastuslautakunta toteaa, että erityisesti niissä päiväkodeissa, joissa tilanormia tiukennetaan, varhaiskasvatusviraston tulee varmistaa, että tilat soveltuvat pienryhmätoimintaan.

Varhaiskasvatuslautakunta toteaa, että Helsingin kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmassa on todettu, että hyvän kasvun edellytyksenä on hyvä ja turvallinen kasvuympäristö. Hyvä oppimisympäristö mahdollistaa lasten jokapäiväisen riittävän liikkumisen, tarjoaa virikkeitä, välineitä, tilaa ja aikaa lasten taiteelliseen toimintaan ja kokemiseen ja tukee lasten mahdollisuuksia ympäristön ja sen ilmiöiden tutkimiseen.

Päiväkodit ja niiden piha-alueet muodostavat lasten toimintaympäristön. Toiminta tiloissa suunnitellaan siten, että niissä voidaan tukea lapselle ominaisten toimintatapojen toteutuminen päivähoitopäivän aikana sisä- ja ulkotiloja joustavasti käyttäen. Kun lapset jaetaan toiminnallisiin pienryhmiin, tiloja voidaan paremmin ja joustavammin käyttää lasten tarpeiden mukaan. Keskeistä oppimisympäristössä ovat siinä toimivat ihmiset sekä vuorovaikutus ja sosiaaliset suhteet heidän välillään.

Oppimisympäristöjen muokkaamista on mahdollista toteuttaa monin keinoin. Tilojen muuntojoustavuuden säilyttämiseksi tapauskohtaisesti arvioidaan, milloin tiloja voidaan jakaa kevyemmällä ratkaisulla kuten esimerkiksi seinäkkeillä, kalusteilla tai verhoilla ja milloin on tarpeellista lisätä tai purkaa seiniä.

Vuosina 2014 ja 2015 vuosittaisia investointimäärärahoja on käytetty myös mm. tilapaikkojen tarkistamisesta aiheutuneisiin kaluste- ja oppimisympäristöjen kehittämiseen kohdistuneisiin tarpeisiin. Lisäksi käyttömenoihin on tehty määrärahavaraus, joka on voitu kohdistaa kevyempiin ratkaisuihin, joilla on voitu kehittää tilojen akustiikkaa ja oppimisympäristöjä.

Varhaiskasvatusvirastossa järjestettiin vuoden 2014 syksyllä osana varhaiskasvatusviraston ja kiinteistöviraston tilakeskuksen yhteistä työhyvinvointihanketta laaja ”Tilat ja pedagogiikka” -koulutus, joka oli suunnattu päiväkotien hoito- ja kasvatushenkilöstölle. Koulutus antoi ajatuksia ja herätti keskustelua päiväkotien sisä- ja ulkotilojen joustavasta ja monipuolisesta käytöstä varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti. Lisäksi se antoi tukea uuden tilamitoitusajattelun käyttöönottoon. Koulutukseen osallistui yhteensä lähes 800 hoito- ja kasvatushenkilöä sekä esimiestä. Tukimateriaaliksi StadiTV:n kanssa valmistettiin koulutusmateriaaliksi ”Tilat ja pedagogiikka” -video, jossa haastateltiin henkilöstöä pedagogisesta päiväkodin tilojen käytöstä, haasteista ja mahdollisuuksista sekä pedagogisen toiminnan toteuttamisesta erilaisissa tiloissa. Lisäksi pääkaupunkiseudun kuntien yhteisen kehittämissyksikön VKK-Metron vuosien 2014–2016 kehittämisteema on ’Leikki ja leikilliset oppimisympäristöt’, tähän osallistui vuonna 2014 Helsingistä 11 päivähoitoyksikköä. Aiheeseen liittyen järjestettiin koulutustilaisuuksia koko pääkaupunkiseudun hoito- ja kasvatushenkilöstölle.

Arviointikertomuksen kohta 4.6.1. Yleisen, tehostetun ja erityisen tuen järjestäminen sekä riittävyys Helsingin peruskouluissa

Tarkastuslautakunta toteaa kertomuksessaan, että nivelvaiheen yhteistyö opetusviraston ja varhaiskasvatusviraston kesken on tärkeää siksi, että lapselle pystyttäisiin heti järjestämään samantyyppistä tukea, kuin hänellä on ollut jo päiväkodissa tai esiopetuksessa.

Joidenkin rehtoreiden mukaan esiopetuksen pitäisi rohkeammin reagoida lapsen tuen tarpeeseen. Esiopetuksesta saattaa siirtyä kouluun lapsia, jotka eivät ole olleet tuen piirissä, vaikka olisivat olleet sen tarpeessa. Usein tuen tarve kartoitetaan vasta ensimmäisten kouluvuosien aikana, mikä on monen kohdalla liian myöhään. Tuen tarve tulisi selvittää jo päiväkodissa, esikoulussa tai neuvolassa. Tukitoimet tulisi käynnistää jo varhaiskasvatuksen aikana. Tuen tarve näkyy usein jo esikoulussa tai päivähoitossa. Varhaiskasvatuksessa havaittu tieto lapsen tuen tarpeesta tulee siirtää perusopetukseen, mikä edellyttää varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteistyön tiivistämistä ja tiedonkulun varmistamista.

Varhaiskasvatuslautakunta toteaa, että varhaiskasvatusvirastossa varhaiskasvatukselliset tukitoimet aloitetaan heti kun tuen tarve on havaittu ja asiasta on huoltajien kanssa sovittu. Jos tuki ei riitä hankitaan päivähoiton ulkopuolisen tahon lausunto ja tehdään esitys tehostetusta tai erityisestä tuesta esiopetukseen. Tuen tarve tai muoto ei välttämättä ole aina sama esiopetuksessa ja perusopetuksessa. Koulun läheneminen, vertaisryhmässä toimiminen ja tutkimusten

eteneminen selkeyttävät lapsen tuen tarvetta esiopetuksessa ja tuki pystytään pääosin kohdentamaan lapselle.

Tarkastuslautakunta toteaa, että varhaiskasvatusviraston ja opetusviraston yhteistyötä ja tiedonkulkua tulee tiivistää tukea tarvitsevien lasten osalta varhaisen puuttumisen varmistamiseksi.

Varhaiskasvatuslautakunta toteaa, että esiopetuksen ja alkuopetuksen yhteistyökäytänteitä ja koulutustilaisuuksia on lapsen tukemisen näkökulmasta tiivistetty viime vuosien aikana ja luotu kaupunkiyhtenäinen toimintamalli ja vuosikello yhdessä opetusviraston toimijoiden kanssa. Mallia arvioidaan vuosittain ja luodaan toimintakäytänteet, joilla varmistetaan, että kukin lapsi tulee arvioiduksi siirtymävaiheessa ja mitä tukea hän mahdollisesti tarvitsee koulun aloituksessa.

Käsittely

Esittelijä muutti lausuntoehdotusta niin, että kappaleen 14, joka alkaa sanoilla ” Vuosina 2012–2014 kustannusten kehitys kohdeväestöä” loppuun lisätään virke: Tuottavuusmatriisi pitää sisällään perinteiseen tuottavuuteen vaikuttavien asioiden lisäksi mm. asiakastytyväisyyttä, jolla vuonna 2014 on ollut suuri merkitys tuloksiin.

Lisäksi lisätään kappaleen 58 ensimmäisen virkkeen ”Varhaiskasvatuslautakunta toteaa, virastossa arvioidaan laatua erilaisten toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen kautta.” loppuun lause: ja tehdään yhteistyötä mm. Helsingin yliopiston kanssa laadun ja vaikuttavuuden parantamiseksi.

Esittelijä

varhaiskasvatusjohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Armi Vaden, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 43346
armi.vaden(a)hel.fi
Nina Onufriew, varhaiskasvatuksen asiantuntija, puhelin: 310 42550
nina.onufriew(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Varhaiskasvatuslautakunta antaa tarkastuslautakunnalle seuraavan lausunnon vuoden 2014 arviointikertomuksen kohdista 1.5, 1.6, 2.2 ja 4.3.2, 4.3.3, 4.5.2 ja 4.6.1:

Arviointikertomuksen kohta 1.5 Tarkastuslautakunnan esittämien suositusten vaikutusten arviointi

Tarkastuslautakunta on arvioinut vuoden 2014 arviointikertomuksessa, mitä vaikutuksia vuoden 2012 arviointikertomuksessa esitetyillä suosituksilla on ollut. Tarkastuslautakunta on todennut, että kaupunginhallituksen ja lauta- sekä johtokuntien tulee varmistua siitä, että hallintokunnat ryhtyvät toimenpiteisiin arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten johdosta.

Arvioinnin perusteella varhaiskasvatusvirastossa on ryhdytty suositusten mukaisiin toimenpiteisiin.

Kaupungin talouden arviointi

Tarkastuslautakunta totesi vuoden 2012 arviointikertomuksen kohdassa 3, että hallintokuntien tulee jatkaa tuottavuuden parantamista käynnistämällä palvelujen uudelleen arviointi siten, että kaupungin tulo-rahoitus riittää pitkällä tähtäimellä niiden rahoittamiseen. Palvelujen uudelleenarviointia on tehtävä arvioimalla palvelutuotannon volyymia, sisältöä, rakennetta ja tuottamistapoja.

Varhaiskasvatuslautakunta toteaa, että päivähoidossa käynnistyi vuonna 2012 palvelustrateginen muutos ostopalveluista yksityisen hoidon tuelle. Palvelurakennemuutoksella on pyritty vähentämään päivähoiton kustannuksia. Yksityisiä palveluntuottajia tuetaan yksityiseen päivähoitoon suunnatulla yksityisen päivähoiton tuen Helsinki-lisällä sekä toiminnan käynnistämistuella. Tuen käyttöönotolla on pystytty turvaamaan yksityisen päiväkotitoiminnan kasvu ja monimuotoisuus Helsingissä. Yksityisen päivähoiton tarjonta on lisääntynyt vuosittain. Yksityisen hoidon tuella olevien lasten määrä on kasvanut 352 lapsella eli 13,9 % vuodesta 2012 vuoteen 2014.

Varhaiskasvatuspalveluja on monipuolistettu lisäämällä kunnallista kerhotoimintaa ja palvelusetelin avulla yksityistä kerhotoimintaa. Kerhotoiminnan lisäämistä on tuettu kerhojen maksuttomuudella vuodesta 2012 lukien. Uusia kerhotoimintamuotoja on otettu käyttöön vuosittain mm. pihakerhoja ja metsäkerhoja. Vuoden 2015 syksyllä aloittaa kaksi kerhoa Korkeasaarella. Kerhotoiminnan järjestämisessä tehdään yhteistyötä myös liikuntaviraston ja muiden toimijoiden kanssa. Tavoitteena on lisätä asiakkaiden valinnanmahdollisuuksia, vähentää päiväkotihoidon tarvetta sekä parantaa talouden hallintaa. Alle kouluikäisten kerholasten määrä on kasvanut 481 lapsella eli 64,6 %

vuodesta 2012 vuoteen 2014. Lisäksi virastossa pyritään vuosina 2015–2016 lisäämään osapäivähoitoa.

Tuottavuus- ja työhyvinvointiohjelman säästötavoitteet

Tarkastuslautakunta totesi vuoden 2012 arviointikertomuksen kohdassa 4.1.1, että lautakuntien tulee sitoutua talousarvioraamiin siten, että ne osoittavat tarvittavat menosäästöt raamin sisältä, mikäli päättävät menojen lisäyksistä. Lisäksi tuottavuustavoitteet tulee asettaa usealle vuodelle siten, että hallintokunnilla on realistiset mahdollisuudet saavuttaa ne ja niiden toteuttaminen on riittävän haasteellista.

Varhaiskasvatuslautakunta toteaa, että viraston menolisäykset perustuvat vuosittaisiin lapsimäärien kasvuun. Vuonna 2013 talousarvion ylitykset johtuivat lasten päivähoidon kasvaneista asiakasmääristä, jotka kohdistuivat erityisesti avustuksiin. Lisäksi ylitystä aiheutui uuden viraston toimintaan kohdistuvista yllättävistä menoista, joihin varhaiskasvatusviraston vuoden 2013 talousarviossa ei ollut osattu varautua, vuokratustannuksista sekä vuosien 2013 ja 2012 laskutukseen liittyvistä luottotappioista. Vuonna 2014 viraston menot alittivat talousarvion 0,5 milj. eurolla.

Varhaiskasvatusvirastossa on asetettu monivuotisia tuottavuustavoitteita edellä mainittujen palvelustrategisten tavoitteiden lisäksi, ja niissä on päästy hyviin tuloksiin. Säästöt muodostuvat useamman vuoden kuluessa.

Virastossa on pyritty suunnittelemaan ja ohjaamaan henkilöstön ja lasten poissaolot samoihin ajankohtiin hyvällä työaika-, kesä- ja vuosilomasuunnittelulla. Vuoden 2014 kesäajan käyttöasteissa on tapahtunut parannusta verrattuna vuoteen 2012.

Vuosina 2013–2014 on tehty varhaiskasvatusvirastossa menestyksekkäästi työtä ruokahävikin pienentämiseksi. Tavoitteeksi vuonna 2013 asetettiin vuositasolla noin 0,5 milj. euron kokonaissäästö. Asetettu säästötavoite toteutui vuoden 2014 loppuun mennessä kahdessa vuodessa.

Varhaiskasvatusvirastossa tarkistettiin kaikkien päiväkotitilojen tilapaikat vuoden 2014 aikana. Tarkastelun tuloksena tilapaikkoja tehostettiin noin 350 paikkaa. Laskennallisen säästön tarkastelusta arvioidaan olevan noin 0,6 milj. euroa sisäisissä vuokrissa, mikä realisoituu vuosien 2015–2018 aikana. Tilankäytön tehostamista virastossa tehdään jatkuvasti mm. kehittämällä omaa palveluverkkoa.

19.5.2015

Varhaiskasvatustalokuntaan on perustettu kierrätystori, joka on saanut hyvän vastaanoton talokstossa. Uusien kalusteiden sijasta kalustamisessa hyödynnetään entistä enemmän kierrätystä.

Vuosina 2012–2014 kustannusten kehitys kohdeväestöä (menot €/1–6-vuotiaat) kohden on ollut kustannustasoa (peruspalveluindeksi) alemmaa lasten päivähoitossa. Myös päivähoiton tuottavuusmatriisilla mitattuna tuottavuus on noussut 20 % vuodesta 2012 vuoteen 2014.

Palvelutytytyväisyyden kehitys

Tarkastustalokunta totesi vuoden 2012 arviointikertomuksen kohdassa 4.1.3, että taloksten ja laitosten tulee keskittyä keskeisimpien palvelujensa asiakastytytyväisyyden säännölliseen mittaamiseen ja palvelukohtaisia asiakastytytyväisyystietoja tulee hyödyntää kaupunkitason strategian seurannassa ja johtamisessa.

Varhaiskasvatustalokunta toteaa, että varhaiskasvatustalokunta on toteuttanut vuosittain palveluidensa asiakastytytyväisyyskyselyjä. Niiden tuloksia on hyödynnetty taloksten palveluiden kehittämisessä, toiminnan johtamisessa, talouden vuosisuunnittelussa ja tulospalkkausjärjestelmän tavoitteissa.

Vuoden 2013 aikana toteutettiin päivähoitossa aloittaneiden kysely sekä kaikille asiakasperheille toteutettu kysely. Lisäksi toteutettiin leikkipuistotoimintaa koskeva kysely, jonka tulosten pohjalta on toiminnan järjestämiseen tehty muutoksia ja erityisesti ulkotoimintaa sekä leikkitoiminnan kerhoja on lisätty.

Vuonna 2014 päivähoiton asiakastytytyväisyyskysely toteutettiin yhteisesti pääkaupunkiseudun muiden kuntien kanssa. Tulokset olivat erittäin hyvät. Yleisarvosana päivähoitosta oli 4,47. Vuonna 2014 talousarvion sitovana tavoitteena oli nostaa asiakastytytyväisyyttä niillä osa-alueilla, joilla asiakastytytyväisyyskyselyn tulokset olivat vuosina 2011–2013 heikommat tai laskevat. Tavoite toteutui. Toinen keskeinen asiakastytytyväisyyskysely oli päivähoitossa ja kerhossa aloittaneiden lasten kysely. Kyselyyn voi vastata ympäri vuoden. Lisäksi toteutettiin leikkipuistotoiminnan asiakaskysely.

Kaupungin yhteinen asiakaspalauttejärjestelmä on ollut varhaiskasvatustalokstossa käytössä maaliskuusta 2013 lähtien. Palautteista saatua tietoa käytetään talokstossa toiminnan prosessien ja viestinnän kehittämiseen.

Vanhempien tukeminen lasten ja nuorten hyvinvoinnissa

Tarkastuslautakunta totesi vuoden 2012 arviointikertomuksessaan kohdassa 4.3.1 lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmasta (Lasu), että se oli osa Helsingin strategia-ohjelmaa vuosille 2009–2012. Sen yhtenä tavoitteena on lisätä helsinkiläisten lasten ja nuorten hyvinvointia sekä vahvistaa vanhemmuutta.

Varhaiskasvatuslautakunta toteaa, että varhaiskasvatusvirasto osallistuu omalta osaltaan Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan sisältyvien tavoitteiden toteuttamiseen. Kunnallisessa päivähoitossa olevista 4-vuotiaista lapsista on tehty vuodesta 2012 lukien varhaiskasvatuksen arvio lapsen hyvinvoinnista, kasvusta ja kehityksestä neuvolan laajennettuun 4-vuotistarkastukseen liittyen. Vuoden 2015 aikana 4-vuotiaiden lasten varhaiskasvatussuunnitelmaan liitetään vanhempien toteuttama lapsen haastattelu.

Yhteistyössä sosiaali- ja terveystieteiden kanssa pilotoidaan vuoden 2015 aikana Neuvola päiväkodissa -mallia, jossa lasten 3-vuotisterveys- ja hyvinvointitarkastukset sekä hammastarkastukset toteutetaan päiväkodissa, lapsille tutussa ympäristössä.

Varhaiskasvatusvirasto on mukana Ota koppi! -ohjelman yhteistyöhankkeessa, joka on eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten kielen kehityksen ja osallisuuden vahvistamiseksi laadittu internetsivu henkilökunnan työntueksi.

Vuoden 2013 aikana varhaiskasvatusvirastossa aloitettiin asukasfoorumien järjestäminen eri puolilla Helsinkiä. Asukasfoorumeilla esiteltiin varhaiskasvatusviraston toimintaa, alueellisia varhaiskasvatuspalveluja, alueiden tulevaisuuden näkymiä sekä yksityisen päivähoiton tarjontaa. Lisäksi annettiin asukkaille mahdollisuus keskusteluun ao. aiheista. Asukasfoorumien järjestämistä on jatkettu vuosittain.

Leikki puistot antavat oman panoksensa perheiden valmennukseen toteuttamalla vauvaperhetoimintaa ja tekemällä yhteistyötä neuvolan kanssa. Vuonna 2015 on avattu www.perheentuki.fi -sivusto, jossa varhaiskasvatusvirasto on mukana vauvaperhetoiminnan osalta.

Maahanmuuttajien työllistymistä edistävät toimenpiteet

Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen 2012 kohtaan 4.3.2 varhaiskasvatuslautakunta toteaa, että vuonna 2011 leikki puistoissa ja perhetaloissa aloitettiin maahanmuuttajien kieli- ja kotoutumiskoulutukset, joiden ideana on, että vanhemman opiskellessa lapsille järjestetään hoitoa ja ryhmätoimintaa. Tällä hetkellä toimivat seitsemän ryhmää vastaavat kysyntää. Etusijalla valinnoissa ovat 1–3-

vuotiaiden lasten vanhemmat, jotka ovat kotihoidon tuen piirissä. Kouluttajina toimivat työväenopiston, aikuislukion ja ruotsinkielisen työväenopiston opettajat. Koulutukset jatkuvat edelleen vuosina 2015–2016.

Virastossa maahanmuuttajataustaiset työntekijät nähdään voimavarana ja tukena erityisesti muunkielisten lasten varhaiskasvatuksessa. Maahanmuuttajataustaisten työllistymistä edistetään virastossa mm. palkkatuella työllistämällä, järjestämällä harjoittelupaikkoja oppilaitosten, mm. maahanmuuttajien valmennuskoulutuksessa, sekä suomen kielen opetuksessa että tutkintoon johtavissa koulutuksissa oleville harjoittelupaikkoja. Virastossa suunnataan oppisopimuskoulutuspaikkoja maahanmuuttajataustaisille. Kaikissa viraston oppisopimuskoulutusryhmissä on mukana maahanmuuttajataustaisia opiskelijoita. Virasto tukee kouluttautumisen ja harjoittelun kautta alan valintaa.

Koululaisten iltapäivätoiminta

Tarkastuslautakunta totesi vuoden 2012 arviointikertomuksen kohdassa 4.7.2, että kaupungin tulee jatkossakin pyrkiä järjestämään iltapäivätoimintapaikkoja tarpeen mukaan sekä toteuttaa sähköinen hakumenettely. Iltapäivätoiminnalle tulee suunnitella asianmukaiset toimitilat siten, että lapsilla on mahdollisuus myös rauhoittumiseen ja lepoon. Vanhempien ja lasten mielipiteitä tulee selvittää ja ottaa ne huomioon lasten iltapäivätoimintaa suunniteltaessa.

Varhaiskasvatustilasto toteaa, että koulujen toiminta-aikoina koululaiset saavat leikkipuistoissa maksullisen välipalan, johon on ilmoittautuminen. Kesällä auki olevissa puistoissa alle 16-vuotiaille lapsille tarjotaan maksuton lämmin ateria. Leikkipuistojen kesätoiminta ja -ruokailu järjestetään koko koulujen loma-ajan.

Varhaiskasvatustilasto tekee kumppanuusyhteistyötä lasten ja koululaisten harrastetoimintaa järjestävien järjestöjen kanssa samoin kun lapsiperheiden parissa toimivien järjestöjen kanssa. Koululaisten iltapäivä- ja loma-ajantoiminnan yhteistyö sisältää mm. liikunta-, urheilu-, ympäristö- ja luontotoimintaa.

Vuoden 2015 aikana leikkipuistoissa suunnitellaan ja toteutetaan koululaisten kanssa osallistumisen foorumit. Foorumeista nousseet toimintaideat otetaan huomioon leikkipuistotoiminnan kehittämisessä.

Arviointikertomuksen kohta 1.6 Tilivelvollisten velvollisuus ryhtyä toimenpiteisiin tilintarkastuksen suositusten johdosta

Tarkastuslautakunta toteaa kertomuksessaan mm. että johtavien viranhaltijoiden (tilivelvollisten) tulee valvoa, että virastojen ja

liikelaitosten hankinnoissa ja päätöksenteossa noudatetaan hankintalain ja hallintolain edellyttämiä muutosäännöksiä tilintarkastajan suositusten mukaisesti.

Varhaiskasvatuslautakunta toteaa, että viraston hankinnoissa käytetään lähtökohtaisesti hankintakeskuksen kilpailuttamia kaupungin sopimustoimittajia. Varhaiskasvatusviraston omiin kilpailutuksiin ja hankintoihin liittyvissä päätöksissä on kiinnitetty huomiota hallintolain vaatimukseen päätöksen sisällöstä ja perusteluista sekä hankintalain muutosäännöksiin mm. tarjoajien vertailuun ja perusteluihin liittyen. Varhaiskasvatusviraston hankintapäätöksistä ei ole valitettu koko viraston olemassaolon aikana, eli vuosina 2013–2014, markkinaoikeuteen.

Kaupungin yhteiset hankintaohjeistukset ja asiakirjamallit ovat selkeyttäneet viraston kilpailutusprosesseja.

Varhaiskasvatusviraston päätöksenteossa noudatetaan kaupunginkanslian ohjeistuksia muutoksenhakuohjeen tai -kiellon valintaan liittyen. Muutoksenhakuohjeistus on myös vuonna 2014 lähetetty muistutuksena kaikille viraston Ahjo-käyttäjille.

Arviointikertomuksen kohta 2.2 Tavoitteiden toteutuminen strategian osa-alueittain

Tarkastuslautakunta toteaa kertomuksessaan, että virastojen ja liikelaitosten tulee talousarvioehdotusta laatiessaan ottaa huomioon kaupungin strategiaohjelman linjaukset ja toimenpiteet siten, että sitovat toiminnalliset tavoitteet ohjaavat toimintaa strategiaohjelman osoittamaan suuntaan. Lauta- ja johtokuntien tulee talousarvioehdotuksen hyväksyessään varmistaa, että näin on toimittu. Lisäksi hallintokuntien tulee hyödyntää sitovien toiminnallisten tavoitteiden asettamisessa strategiaohjelman ja sitä toteuttavien toimenpideohjelmien toimenpiteitä.

Varhaiskasvatuslautakunta toteaa, että Helsingin strategiaohjelmasta vuosille 2013–2016 on varhaiskasvatusvirastolle johdettu vuosille 2014–2016 viisi painopistettä. Varhaiskasvatusviraston strategiset linjaukset liittyvät kaupungin strategiaosuuksiin: Hyvinvoiva helsinkiläinen, Elinvoimainen Helsinki, Toimiva Helsinki, Tasapainoinen talous ja hyvä johtaminen sekä Demokratia ja osallisuus vahvistuvat. Viraston painopisteet ovat liittyen edellä mainittuihin strategiosuuksiin: 1) Lapsi voi hyvin, 2) Kulttuurista iloa ja vetoa, 3) Vireät ja vastuulliset varhaiskasvatuspalvelut, 4) Talous tasapainottuu ja tuottavuus paranee ja 5) Lapsi ja perhe toimijoina yhteisössä. Strategia konkretisoituu varhaiskasvatusviraston toiminnassa vuosittain erilaisina toimenpiteinä ja määrärahakohdennuksina.

Tarkastuslautakunnan erillisraportissa vuodelta 2014 koskien talousarvion sitovien toiminnallisten tavoitteiden yhteyttä strategiaohjelmaan on todettu, että strategialähtöisiä tavoitteita omaavien virastojen kärjessä erottui neljä virastoa, joiden kaikki tavoitteet tulkittiin strategialähtöisiksi: Varhaiskasvatusvirasto, kaupunkisuunnitteluvirasto, opetusvirasto ja Stara.

Arviointikertomuksen kohta 4.3.2 Asukkaiden osallistuminen palvelutuotannon kehittämiseen kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntatoimissa sekä varhaiskasvatusvirastossa

Tarkastuslautakunta toteaa, että varhaiskasvatusviraston tulee kytkeä asukkaiden antaman palautteen hyödyntäminen viraston tulostavoitteisiin.

Varhaiskasvatustalautakunta toteaa, että päivähoitopaikan hakemisesta ja hoitopaikan saamisesta on jatkuva internetkysely varhaiskasvatusviraston Internet-sivuilla. Lisäksi eri palveluista toteutetaan vuosittain asiakaskysely. Joka kolmas vuosi kysely on pääkaupunkiseudun yhteinen. Vuoden 2014 kyselyyn saatiin 7 552 vastausta.

Varhaiskasvatusalueet ovat asettaneet vuodelle 2015 palveluiden kehittämisen tavoitteensa syksyllä 2014 toteutetun asiakaskyselyn tulosten pohjalta. Tuloksista otetaan huomioon arvosanojen lisäksi avoimissa vastauksissa esille nostetut palautteet. Varhaiskasvatusviraston hallinnossa kootaan alueiden asettamista tavoitteista virastotasoiset toimenpiteet toukokuun 2015 aikana.

Asiakaskyselyn päiväkotikohtaiset tulokset on sovituilta osin julkaistu päiväkotien internetsivuilla.

Asiakaspalautekanavan kautta varhaiskasvatusvirasto sai vuoden 2014 aikana yhteensä 900 palautepostia. Palautteista 53 % oli kysymyksiä, 38 % moitteita, 8 % ideoita, 5 % kiitoksia ja 5 % muita palautteita. Keskimääräinen palautteiden käsittelyaika varhaiskasvatusvirastossa oli vähän alle kolme vuorokautta. Asiakkaiden esittämät ideat ja palautteiden pohjalta tehdyt toimenpiteet on julkaistu internet-sivuilla.

Asukasfoorumeita varhaiskasvatuksessa järjestettiin vuoden 2014 aikana yhteensä 20 tilaisuutta eri puolilla Helsinkiä. Teemoina olivat alueen päivähoitopalvelut, hankkeet ja toimintaan liittyvät teemat. Vuoden 2015 aikana esimiehet ja varhaiskasvatuksen hallinto on saanut koulutusta palvelumuotoilun menetelmiin ja niitä hyödynnetään palvelujen kehittämisessä yhdessä asiakkaiden kanssa.

Vuonna 2015 päiväkodeissa koekäytetään vuorovaikutteista sähköistä suunnitelmasovellusta. Suunnitelman avulla voidaan viestittää lasten

vanhemmille päivähoidon tapahtumista ja kirjata yhdessä vanhempien kanssa lapsen hyvinvointiin ja varhaiskasvatuksen toteuttamiseen liittyviä olennaisia asioita lapsen varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen oppimissuunnitelmiin.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kokemukset osallistuvasta budjetoinnista ovat olleet pääosin hyviä. Liikuntaviraston ja varhaiskasvatusviraston tulee selvittää osallistuvan budjetoinnin käytön mahdollisuuksia.

Varhaiskasvatustalautakunta toteaa, että varsinaista osallistuvaa budjetointia ei tähän mennessä ole kokeiltu, mutta virasto on muutoin hyödyntänyt asiakaspalautteita sekä erilaisia yhteistyöfoorumeita varhaiskasvatusviraston päätöksenteon yhteydessä.

Varhaiskasvatusvirastossa on vuoden 2015 aikana perehdytty palvelumuotoiluun menetelmiin. Vuoden 2016 aikana jatketaan perehtymistä palvelumuotoiluun ja pyritään hyödyntämään sitä toimintaan määrärahojen puitteissa. Varhaiskasvatuspalveluja kehitetään asiakasperheiden kanssa. Tarkoituksena on vuoden 2016 aikana luoda vanhempaintilaisuuksiin sellainen osallistumisen malli, joka kannustaa asiakasperheitä vuoropuheluun ja yhteistoimintaan varhaiskasvatusviraston kanssa.

Arviointikertomuksen kohta 4.3.3 Varhainen puuttuminen päiväkodeissa ja lastenneuvoloissa

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksessaan valinneensa varhaisen puuttumisen arvioinnin kohteeksi varhaiskasvatuksen päiväkotihoidon ja lastenneuvolapalvelut, koska niissä varhainen puuttuminen on osa perustehtävää.

Tarkastuslautakunta toteaa, että menettelytavat varhaiseen puuttumiseen ovat olemassa, sekä varhaiskasvatusviraston oman auditoinnin, että arviointia varten toteutetun kyselyn vastausten mukaan. Lasta voidaan havainnoida ja vanhemmat tavataan päivittäin. Henkilökunta on hyvä havainnoimaan, mutta joskus arka viemään asioita eteenpäin.

Tarkastelussa oli varhaiskasvatusviraston vuoden 2014 talousarvion kärkihanke, kaksi vuotta käytössä ollut varhaiseen puuttumiseen liittyvä Hyve 4 -malli, josta haastatteluiden perusteella saatiin hyviä tuloksia. Yli 80 % päiväkodin johtajista oli täysin samaa mieltä tai osittain samaa mieltä siitä, että malli on auttanut lapsen tarpeiden huomioimisessa aiempaa paremmin. Hyve 4 -malli on koettu hyväksi varhaisen puuttumisen näkökulmasta.

Toisaalta mallin toimivuutta haittaavat ongelmat neuvoloiden ja päiväkotien välillä. Menetelmät varhaisen tuen tunnistamiselle ovat riittävät, joskin koettiin tarvetta varhaisen puuttumisen ohjeistukselle.

Päiväkotien henkilökunnan avovastauksissa tuli esille selkeiden toimintamallien ja koulutuksen tarve. Lisäksi kiertävien erityislastentarhanopettajien saatavuus ja yhteistyökumppaneilta saatavan palautteen hitaus, sekä tiedonkulku päiväkotien ja neuvoloiden välillä koettiin puutteena.

Varhaiskasvatuslautakunta toteaa, että varhaiskasvatusvirastossa jatketaan Hyve 4 -mallin koulutuksia henkilökunnalle, tukimateriaalia on lisätty sekä alueellisissa johtamisrakenteissa on sovittu ja mallinnettu erilaisia yhteistyökäytänteitä ja prosessin sujuvuutta yhdessä lasten neuvolan edustajien kanssa.

Tarkastuslautakunta toteaa, että sosiaali- ja terveysviraston ja varhaiskasvatusviraston on luotava aiempaa tiiviimmät yhteistyösuhteet ja varmistettava lastensuojelun ja hyvinvoinnin kannalta välttämätön tiedonkulku päiväkotien, neuvoloiden, lastensuojelun ja muiden lapsesta tai nuoresta huolehtivien tahojen välillä.

Varhaiskasvatusvirasto on tiivistänyt yhteistyökäytänteitä ja luonut yhteisiä toimintaohjeita sosiaali- ja terveysviraston lasten neuvolan, lastensuojelun ja varhaisen tuen perhetyön kanssa.

Lastensuojelutarpeen arviointipyynnö- toimintamalli, alueellisen yhteistyön toimivuus ja toimintamallista annettu tieto ovat viraston vuoden 2015 tulokortin toiminnallisen tavoitteen mittarina.

Tarkastuslautakunta toteaa että, sosiaali- ja terveysviraston ja varhaiskasvatusviraston on parannettava Hyve 4 -malliin liittyvää tiedonkulkua päiväkotien ja neuvoloiden välillä.

Varhaiskasvatuslautakunta toteaa, että tietojärjestelmien yhteensopimattomuus aiheuttaa ongelmia tiedonkulussa ja siirrossa, mutta Hyve 4 -mallin avulla luodut tiiviimmät yhteistyömallit ja konsultaatiokäytänteet ovat parantaneet myös tiedonkulkua.

Arviointikertomuksen kohta 4.5.2 Varhaiskasvatuksen tuloksellisuus päiväkodeissa

Tarkastuslautakunta toteaa, että varhaiskasvatusviraston tulee huolehtia siitä, että varhaiskasvatuksen laadulle kehitetään nykyistä monipuolisempia mittareita.

Varhaiskasvatuslautakunta toteaa, virastossa arvioidaan laatua erilaisten toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen kautta. Laatua arvioidaan viraston eri tasoilla erilaisin tavoin. Lapsikohtaisia esiopetuksen oppimissuunnitelmia ja lapsen

varhaiskasvatussuunnitelmia arvioidaan vuosittain yhdessä lasten vanhempien kanssa. Suunnitelmissa tavoitteet asetetaan toiminnalle, ei lapsikohtaisille oppimistuloksille. Monipuolisten laatua kuvaavien ja vertailtavien mittareiden luominen on varhaiskasvatustalautakunnan luonteen vuoksi vaikeaa. Tulevaisuudessa laatumittareiden luomiseen saatetaan saada lainmuutoksen kautta apua.

Varhaiskasvatustalautakunnan ensimmäinen vaihe tulee voimaan 1.8.2015. Lainmuutoksen myötä varhaiskasvatuksen asiantuntijavirastona toimii Opetushallitus. Sen tehtävänä on vastata varhaiskasvatuksen kehittämisestä sekä seurata varhaiskasvatuksen järjestämistä ja laatia valtakunnalliset varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Perusteiden pohjalta kunnat laativat paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmansa. Opetushallituksen tulee hyväksyä uudet varhaiskasvatussuunnitelman perusteet niin, että paikalliset suunnitelmat voidaan ottaa käyttöön viimeistään 1.8.2017.

Laki määrittää myös, että varhaiskasvatuksen järjestäjällä on velvoite arvioida antamaansa varhaiskasvatusta sekä osallistua ulkopuoliseen toimintansa arviointiin. Varhaiskasvatuksen arviointi tulee osaksi Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen toimintaa.

Tarkastustalautakunta toteaa, että varhaiskasvatusviraston tulee yhdessä tietokeskuksen kanssa pyrkiä kehittämään lasten hyvinvointia kuvaavia mittareita esimerkiksi liittyen eriarvoisuuden vähentämistä koskevan tavoitteen seurantaan.

Varhaiskasvatusvirasto on mukana Helsingin strategiaohjelman mukaisesti laaditun Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toteuttamisessa ja hyvinvointitiedon raportoinnissa sekä kaupunkitasoisessa syksyllä 2015 käynnistyvässä hyvinvointiraportoinnin koordinaatioverkostossa. Palvelujen suunnittelussa hyödynnetään tietokeskuksen tuottamaa tietoa.

Tarkastustalautakunta toteaa, että varhaiskasvatusviraston tulee varmistua siitä, että varhaiskasvatusalueiden päälliköt puuttuvat asiakastytyväisyyskyselyissä havaittuihin laatupoikkeamiin sekä valvovat ryhmäkokojen ja pienryhmätoiminnan toteutumista ohjeistuksen mukaisella tavalla.

Varhaiskasvatusviraston johtamisen eri tasoilla huolehditaan laadullisista poikkeamista arvioiden toimintayksiköiden tarvitsemat tukitoimet laadun parantamiseksi. Varhaiskasvatusalueen päälliköt vastaavat alueidensa päivähoitoyksiköiden toiminnasta myös ryhmäkokonormien ja pienryhmätoiminnan toteutumisen osalta.

Tarkastuslautakunta toteaa, että erityisesti niissä päiväkodeissa, joissa tilanormia tiukennetaan, varhaiskasvatusviraston tulee varmistaa, että tilat soveltuvat pienryhmätoimintaan.

Varhaiskasvatuslautakunta toteaa, että Helsingin kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmassa on todettu, että hyvän kasvun edellytyksenä on hyvä ja turvallinen kasvuympäristö. Hyvä oppimisympäristö mahdollistaa lasten jokapäiväisen riittävän liikkumisen, tarjoaa virikkeitä, välineitä, tilaa ja aikaa lasten taiteelliseen toimintaan ja kokemiseen ja tukee lasten mahdollisuuksia ympäristön ja sen ilmiöiden tutkimiseen.

Päiväkodit ja niiden piha-alueet muodostavat lasten toimintaympäristön. Toiminta tiloissa suunnitellaan siten, että niissä voidaan tukea lapselle ominaisten toimintatapojen toteutuminen päivähoitopäivän aikana sisä- ja ulkotiloja joustavasti käyttäen. Kun lapset jaetaan toiminnallisiin pienryhmiin, tiloja voidaan paremmin ja joustavammin käyttää lasten tarpeiden mukaan. Keskeistä oppimisympäristössä ovat siinä toimivat ihmiset sekä vuorovaikutus ja sosiaaliset suhteet heidän välillään.

Oppimisympäristöjen muokkaamista on mahdollista toteuttaa monin keinoin. Tilojen muuntojoustavuuden säilyttämiseksi tapauskohtaisesti arvioidaan, milloin tiloja voidaan jakaa kevyemmällä ratkaisulla kuten esimerkiksi seinäkkeillä, kalusteilla tai verhoilla ja milloin on tarpeellista lisätä tai purkaa seiniä.

Vuosina 2014 ja 2015 vuosittaisia investointimäärärahoja on käytetty myös mm. tilapaikkojen tarkistamisesta aiheutuneisiin kaluste- ja oppimisympäristöjen kehittämiseen kohdistuneisiin tarpeisiin. Lisäksi käyttömenoihin on tehty määrärahavaraus, joka on voitu kohdistaa kevyempiin ratkaisuihin, joilla on voitu kehittää tilojen akustiikkaa ja oppimisympäristöjä.

Varhaiskasvatusvirastossa järjestettiin vuoden 2014 syksyllä osana varhaiskasvatusviraston ja kiinteistöviraston tilakeskuksen yhteistä työhyvinvointihanketta laaja ”Tilat ja pedagogiikka” -koulutus, joka oli suunnattu päiväkotien hoito- ja kasvatushenkilöstölle. Koulutus antoi ajatuksia ja herätti keskustelua päiväkotien sisä- ja ulkotilojen joustavasta ja monipuolisesta käytöstä varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti. Lisäksi se antoi tukea uuden tilamitoitusajattelun käyttöönottoon. Koulutukseen osallistui yhteensä lähes 800 hoito- ja kasvatushenkilöä sekä esimiestä. Tukimateriaaliksi StadiTV:n kanssa valmistettiin koulutusmateriaaliksi ”Tilat ja pedagogiikka” -video, jossa haastateltiin henkilöstöä pedagogisesta päiväkodin tilojen käytöstä, haasteista ja mahdollisuuksista sekä pedagogisen toiminnan

toteuttamisesta erilaisissa tiloissa. Lisäksi pääkaupunkiseudun kuntien yhteisen kehittämisyksikön VKK-Metron vuosien 2014–2016 kehittämisteema on 'Leikki ja leikilliset oppimisympäristöt', tähän osallistui vuonna 2014 Helsingistä 11 päivähoitoyksikköä. Aiheeseen liittyen järjestettiin koulutustilaisuuksia koko pääkaupunkiseudun hoito- ja kasvatushenkilöstölle.

Arviointikertomuksen kohta 4.6.1. Yleisen, tehostetun ja erityisen tuen järjestäminen sekä riittävyys Helsingin peruskouluissa

Tarkastuslautakunta toteaa kertomuksessaan, että nivelvaiheen yhteistyö opetusviraston ja varhaiskasvatustalautakunnan kesken on tärkeää siksi, että lapselle pystyttäisiin heti järjestämään samantyyppistä tukea, kuin hänellä on ollut jo päiväkodissa tai esiopetuksessa.

Joidenkin rehtoreiden mukaan esiopetuksen pitäisi rohkeammin reagoida lapsen tuen tarpeeseen. Esiopetuksesta saattaa siirtyä kouluun lapsia, jotka eivät ole olleet tuen piirissä, vaikka olisivat olleet sen tarpeessa. Usein tuen tarve kartoitetaan vasta ensimmäisten kouluvuosien aikana, mikä on monen kohdalla liian myöhään. Tuen tarve tulisi selvittää jo päiväkodissa, esikoulussa tai neuvolassa. Tukitoimet tulisi käynnistää jo varhaiskasvatuksen aikana. Tuen tarve näkyy usein jo esikoulussa tai päivähoitossa. Varhaiskasvatuksessa havaittu tieto lapsen tuen tarpeesta tulee siirtää perusopetukseen, mikä edellyttää varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteistyön tiivistämistä ja tiedonkulun varmistamista.

Varhaiskasvatustalautakunta toteaa, että varhaiskasvatustalautakunnassa varhaiskasvatukselliset tukitoimet aloitetaan heti kun tuen tarve on havaittu ja asiasta on huoltajien kanssa sovittu. Jos tuki ei riitä hankitaan päivähoiton ulkopuolisen tahon lausunto ja tehdään esitys tehostetusta tai erityisestä tuesta esiopetukseen. Tuen tarve tai muoto ei välttämättä ole aina sama esiopetuksessa ja perusopetuksessa. Koulun läheneminen, vertaisryhmässä toimiminen ja tutkimusten eteneminen selkeyttävät lapsen tuen tarvetta esiopetuksessa ja tuki pystytään pääosin kohdentamaan lapselle.

Tarkastuslautakunta toteaa, että varhaiskasvatustalautakunnan ja opetusviraston yhteistyötä ja tiedonkulkua tulee tiivistää tukea tarvitsevien lasten osalta varhaisen puuttumisen varmistamiseksi.

Varhaiskasvatustalautakunta toteaa, että esiopetuksen ja alkuopetuksen yhteistyökäytänteitä ja koulutustilaisuuksia on lapsen tukemisen näkökulmasta tiivistetty viime vuosien aikana ja luotu kaupunkiyhtenäinen toimintamalli ja vuosikello yhdessä opetusviraston toimijoiden kanssa. Mallia arvioidaan vuosittain ja luodaan toimintakäytänteet, joilla varmistetaan, että kukin lapsi tulee arvioiduksi

siirtymävaiheessa ja mitä tukea hän mahdollisesti tarvitsee koulun aloituksessa.

Esittelijän perustelut

Tarkastuslautakunta on hyväksynyt 15.4.2015 (45 §) vuoden 2014 arviointikertomuksen. Kertomuksesta tulee hankkia tarkastussäännön 8.2 §:n mukaisesti kaupunginhallitukselta ja muilta kaupungin toimielimiltä tarvittavat lausunnot valtuustolle toimitettaviksi.

Tarkastuslautakunta on pyytänyt 19.5.2015 mennessä varhaiskasvatuslautakunnan lausuntoa. Lausunto on pyydetty arviointikertomuksen kohdista 1.5, 1.6, 2.2 ja 4.3.2, 4.3.3, 4.5.2 ja 4.6.1.

Esittelijä

varhaiskasvatusjohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Armi Vaden, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 43346
armi.vaden(a)hel.fi
Nina Onufriew, varhaiskasvatuksen asiantuntija, puhelin: 310 42550
nina.onufriew(a)hel.fi

Tiedoksi

Tarkastuslautakunta